Rainer Maria Rilke

Keşiş Yaşamı Üzerine

Dualar Kitabı 1

Türkçesi : Yüksel Pazarkaya

KİTAPLIK
ISBN 0142594 YDS

Şiirler 6

Cem Yayınevi

RİLKE KİTAPLARI
Şiirler 6

RAINER MARIA RILKE
Keşiş Yaşamı Üzerine

•

Dualar Kitabı
birinci kitap
Almancadan Çeviren: Yüksel Pazarkaya

1. Basım: Ekim 2007
ISBN 975-406-855-0
Dizgi: Mustafa Balaban
Kapak Tasarım: Artikus
Baskı: Umut Matbaası
(212) 637 09 34

CEM YAYINEVİ
İpek Sokağı No: 8/A
34433 Beyoğlu - İstanbul
Tel: (212) 293 41 70 Faks: 244 15 33
www.cemyayinevi.com
info@cemyayinevi.com

RAINER MARIA RILKE

Keşiş Yaşamı Üzerine

dualar kitabı • birinci kitap

Almancadan Çeviren:
Yüksel Pazarkaya

cem yayınevi

ÖNSÖZ

"*Dualar Kitabı*" (*Das Stundenbuch*), 1899 – 1903 yılları arasında oluşan ve 1905 sonunda yayımlanan üç bölümlük bir şiir kitabı. Bunun *Birinci Kitabı* olan "*Keşiş Yaşamı Üzerine*" (*Das Buch vom mönchischen Leben*) 1899 yılında tamamlanır. *İkinci Kitap,* "*Hacılık Kitabı*" (*Das Buch von der Pilgerschaft*), *Üçüncü Kitap,* "*Yoksulluk ve Ölüm Üzerine*" (*Das Buch von der Armut und vom Tode*) adını taşıyor.

Rainer Maria Rilke'nin, Cem Yayınevi tarafından sürdürülen *Bütün Şiirleri* dizisinde altıncı kitap, "*Dualar Kitabı*"nın birincisi olan "*Keşiş Yaşamı Üzerine*"

"*Dualar Kitabı*" (*Das Stundenbuch*), Almancada bir terim, birebir sözcük karşılığı: *Saatler (Vakitler) Kitabı.* Anlamı, günün bütün vakitleri için dualar içeren bir Ortaçağ dua kitabı.

Rilke'nin "*Dualar Kitabı*" ise, anlam olarak bunu karşılamıyor. Yine de bu ad, kitabın ilk yayımından başlayarak, Rilke'nin bazı çevrelerce dinsel bir şair olarak algılanmasına, yorumlanmasına yol açmıştır. Bu, kilisenin ve kilise okullarının işine pek gelmiştir.

Oysa, kitapta yer alan şiirler, biçim, deyiş ve imgelem olarak büyük bir çeşitleme ve yer yer somut olarak algılanmaktan kaçan aşkın bir özgünlük gösterirken, kilisenin kurumsal ve *hiyerarşik* din anlayışını kesinlikle önemsemez. Bu şiirlerin izlence odağında *Tanrı* kavramının bulunması, kilise tarafından Rilke'ye dinsel şair yaftasının yapıştırılmasına yetmiştir. Oysa, Rilke'de Tanrı, İncil'deki Tanrı ile, ayrıca kilisenin Tanrı anlayışıyla örtüşmez.

Rilke'nin bütün şiirlerine topluca bakıldığında, "*Dualar Kitabı*", Alman edebiyat biliminde önemli bir Rilke uzmanı ve

Stuttgart Üniversitesi'nde benim de öğretmenlerimden olan *Käte Hamburger*'in saptadığı gibi, Rilke şiirinde yeni bir dönemi açar. Hamburger, önceki dönemi *Şeyler Şiiri* (*Dingdichtung*) olarak adlandırır. Çünkü, o ilk dönemde şair şiirini somut şeyleri adlandırarak, onlarla şiir ben'inin ilişkisini imgeleyip söyleyerek kurmuştur. Bu yeni dönemde ise, hemen *Tanrı* adı ve kavramı etrafında dönenen, imgelemi, somut olsa bile, alışılmışı aşan, daha soyut bir söyleyişe geçer. Özellikle "*Dualar Kitabı*"nın ilk ikisinde. Üçüncüsü, adından da yansıdığı gibi, yeniden somut *şeylere* ilişkilenir ve ilk dönemin somutluğunu anımsatır.

Hamburger'e göre, bu kitaptan şairin başyapıtı sayılan "*Duino Ağıtları*"na (*Duineser Elegien*) bir çizgi çekilebilir. Daha sonraki olgunluk evresinin başlangıcı olarak görülebilir bu kitaptaki şiirler. Tasarımın, imgelerin ve deyişin özgünlüğüne bakarak, Hamburger, bu kitabın bir kalıba sokulamayacağını, bu özelliğiyle de Alman şiirinde biricik olduğunu belirtir – yalnızca Alman şiirinde değil, diye de ekler.

Bu şiirlerin ortaya çıkmasında, şairin 1899 ve 1900 yıllarında Lou Andreas-Salomé ile yaptığı iki Rusya gezisi baş etken olmuştur. Kitabı da Lou'ya adamıştır. Rusya'nın geniş topraklarının, gök katlarına değerek uzaya karışan, uçsuz bucaksız bir kubbe gibi algılanması, onda kendi ifadesiyle, *sanki yaratılışa tanık olduğu* duygusu uyandırmıştır. Yine bu geziler sırasında varlığından haberdar olduğu bir Rus keşişini, *şiir Ben*'i olarak seçer kurgulamasında.

Bu *Ben* ile Tanrı *Sen*'i arasındaki ilişkiler, Ben'in, Tanrı Sen'ine seslenişleri, bu şiirlerin baştan sona tasarımını oluşturur. Bunu yaparken de, yine bir şiirde *benzetme, karşılaştırma* (yani imgelem) ile kişi olgunlaşır, dediği gibi, müthiş bir imgelem ve benzetme yoğunluğuyla karşımıza çıkarken, genç Rilke'nin *Jugendstil* izleri de sürülür. Aynı zamanda çeşitlemeli ve alışık olunmayan, ona özgü, ölçü uyak zenginliğiyle ses yapısı, ses iletisi, bazı şiirlerde anlam iletisinden taşar.

Tanrı kavramı bu şiirlerde hiç de kilisenin ve kutsal kitapların anlayışına uymaz. Doğrudan şiir Ben'ine bağımlanır ve bu Ben'in somut çevresine. Bu yüzden, Tanrı, *şeyler şeyi,* yani her şeyin, her oluşun ve her varlığın özü, tohumudur.

"Sen...sin" yinelemeleriyle o, Tanrı'yı Ben'e bağlı somutlamalarla yüceltiyor bir yandan, bir yandan da, çok az şiirde ve dizede "Ben...im" ile o Ben'in Tanrı karşısındaki hiçliğini vurguluyor. Ama aynı zamanda yücelenen, ululanan Tanrı'nın, o ufak bir leke, silik bir gölge, bir hiç olan Ben'de varolduğunu söylüyor. Ben'in duyularıyla algıladığı ve adlandırdığı somutluktadır burada Tanrı. Hamburger'in de belirttiği gibi, böylece Tanrı tasarısı ortadan kalkıyor, yerini Tanrı imgesi olarak seslendirilen ve betimlenen somut şeyler alıyor.

Bu yaklaşım, uzaktan da olsa, tasavvuf düşüncesi ve algılamasıyla hısım. Öylesine yan yana ve iç içe Ben ile Tanrı Sen'i. Bir şiirde doğrudan *komşu Tanrı* oluyor. Uçsuz bucaksız Rus topraklarının tetiklediği tasarım, sonunda dönüp dolaşıp Ben ile Sen birlikteliğine varıyor. Bu ilişki, *varlık* ve *olmak* düşüncesinde yoğunlaşıyor.

Ben'i olduran, sonra var eden Tanrı, kendi varlığı için yapıyor bunu. Çünkü, Ben, Tanrı varlığının, Sen'in vazgeçilmez koşulu oluyor bu şiirlerde.

Ben, Tanrı'yı adlandıran, bu anlamda sanki O'nu yaratandır. Hamburger, bunu felsefe açısından yorumluyor. İnsan (Ben), kendini hem *varoluş* olarak, hem de *varoluş* ile yüzyüze algılıyor. Bu durumun vurgusu, Ben'in bu şiirlerde yer yer bir sanatçı kimliğiyle görünmesindedir. Hamburger, buna özellikle dikkat çekiyor:

"Dikkatimizi öncelikle elbette merkezdeki duruş olan, algılamak ve adlandırmak isteyen biri olarak *Duacı-Ben'e* yöneltirsek, bununla bitmediğini görürüz. Duacı, bir sanatçının rolüne bürünür, kendini ressamın, yontucunun, yapı ustasının, şairin suretinde canlandırır. Rilke'nin bakışında, oluşun özüyle

ve gizimiyle herkesten önce, kendisini de yaratan ve yapan olarak bilen sanatçı uğraşır."

(*Wenn wir zunächst das Augenmerk auf die freilich zentrale Haltung des Beter-Ichs als eines Erkennen- und Benennenwollenden richteten, so ist doch diese damit nicht erschöpft. Der Beter kleidet sich auch in die Rolle eines Künstlers, stellt sich im Bilde des Malers, Bildhauers, Baumeisters, Dichters dar. Mit dem Wesen und Rätsel des Seins ist in Rilkescher Sicht vor allem der Künstler befasst, der sich selbst als Schaffender, Bildender weiß.*)

Hamburger, Ben'in özellikle yapı ustası kimliği üzerinde durur ve bunu şairin ünlü şiiri ile örneklendirir:

Emekçileriz biz: madenciler, müritler, ustalar,
ve seni inşa ediyoruz, ey yüksek sahın.

Çıkarız salınan iskelelerin üstüne pek,
ellerimizde asılı çekiç ağır,
alınlarımızı öpen saat gelinceye dek,
ışıl ışıl ve sanki her şeyi bilerek
senden gelir o ve denizden rüzgârdır.

Sonra bir yankıma sayısız çekiç vuruşundan

Kiliseyi yapan usta, bu yapıyla Tanrı arasında koşutluk kuruyor. İncil ve kilise anlayışına ters düşen önemli bir imge de, onların anlayışındaki baba-oğul ilişkisinin Rilke tarafından tersine döndürülmesidir. Rilke'de, şiir Ben'idir baba, Tanrı ise, oğul! Çünkü oğul sürecek olandır. Babanın yaşam ve yaratış deneyimini de özümsemiş olarak, babadan sonra da var olacaktır. Tanrı'ya Rilke, bu oluşu ve süreğen olmayı yaraştırır.

Bu şiirlerde de elimden geldiğince kendimi Rilke'nin hizmetine sunmaya, onun özelliklerinin Türkçede izdüşümünü çı-

karmaya çalıştım. Türkçede Rilke'nin dil ve deyiş, biçim ve söyleyiş özelliklerine yaklaşmayı denedim. Ama çarpıcı bir örnekle, bu izdüşümünü birebir aramak isteyen değerli Rilke sever okurumu uyarmak isterim. Almancanın yapısında *Ich bin* ve *Du bist* , Türkçemizde *Ben ...im* ve *Sen ...sin* biçimine dönüşüyor. İki dil ve deyiş arasındaki önemli farklılıklara en basit örnek. Yine de, Rilke bizim şairimiz deyebiliriz. Sevgili Behçet Necatigil'in *Malte* çevirisinden beri. Onu da Rilke ile birlikte sevgi dolu anmak isterim.

Gökçeada, Eylül 2007
Yüksel Pazarkaya

KEŞİŞ YAŞAMI ÜZERİNE

Lou'nun eline sunulur

İŞTE ilerliyor vakit ve kaldırıyor içimi
berrak, madenî vuruşla:
içim titriyor. Duyumsuyorum: halledeceğimi –
ve yakalıyorum günü yontusuyla.

Tamam değildi henüz hiçbir şey, ben bakmadan önce,
her bir oluş durdu.
Bakışlarım olgun, ve bir gelin halince
herkese istediği şeyi sundu.

Hiçbir şey ufak değil bana ve severim onu fark etmez
ve çizerim altın zemine ve büyük,
ve kaldırırım yükseğe, ve kimin bilinmez
ruhunu salar çözük...

YAŞIYORUM yaşamımı büyüyen halkalarla,
çekilirler üzerine her şeyin.
Sonuncusunu tamamlayamam belki zorla,
ama onu da deneyeceğim.

Dönüyorum Çalap çevresinde, o epeski kulenin,
ve dönüyorum binlerce yıl çarkı;
ve bilmiyorum henüz: bir atmaca mıyım, bir kasırga
yoksa bir büyük şarkı.

BENİM cüppeli bir çok biraderim var
güneyde, manastırlarda defne biten yerde.
Bilirim, nasıl insanca Meryem'ler tasarlarlar,
ve sıkça genç Tizian'lar düşlerim bir de,
Tanrı geçer içlerinden korlara basar.

Oysa bakınca kendi içime eğilerek:
Benim Tanrım karanlık ve bir doku gibi
yüz kökten, ki sessiz emerler.
Yalnız, *onun* sıcaklığından çekip kendimi,
başkaca bildiğim yok, bütün dallarım tek tek
dipte derin durur ve yalnız rüzgârda el eder.

BİZ keyfimizce çizemeyiz seni,
ey ağaran, senden yükselir seher.
Eski renk kâselerinden alırız hani
aynı çizgileri ve aynı ışın demetini,
bunlarla Aziz hep seni gizler.

Önünde resimler kuruyoruz duvarlar
gibi; binlerce sur çevirir etrafını öyle.
Çünkü, inançlı ellerimizle seni sarar,
yüreklerimiz seni apaçık gördükçe.

SEVİYORUM özümün karanlık saatlerini,
o saatlerde derinleşir duyularım;
eski mektuplarda gibi duyarım,
günlük yaşamın yaşanıp gittiğini
uzaklara ve aşılmış, söylence gibi.

Onlardan gelir bana irfan, mekân
bulurum ikinci süresiz geniş bir yaşama.

Bazen de ağaç gibiyim yegân,
olgun ve hışırtılı, bir mezarın üstünde
o düşü gerçekleştirmiş, geçmiş günde
(sıcak köklerinin sokulup çevirdiği)
oğlanın üzünç ve türkülerde yitirdiği.

SEN, komşu Tanrı, seni kimi zaman
rahatsız ediyorsam uzun gecede sert vuruşla, -
şundan, seyrek işitiyorum soluyuşunu da
ve biliyorum: Sen yalnızsın odada o an.
Ve bir şeye gerek duyarsan, kimseler yok,
aranan eline bir içecek uzatacak:
Kulak veriyorum hep. Bir işaretçik yak.
Yakınındayım çok.

Aramızda yalnız ince bir duvar,
salt bir rastlantı; olabilir ya:
senin ya da benim dilimden bir çağrı çıkar –
başlar yıkılmaya
hiç gürültüsüz patırtısız.

Senin resimlerinden yapıldı o yalnız.

Ve resimlerin duruyor önünde isimler gibi.
Ve bir kez çakınca ışık içimde,
onunla tanır derinliğim seni,
yiter parıltı olup çerçevelerinde.

Ve duyularım, hemen körelirler de,
sılasız kalırlar ve senden ayrı şimdi.

BİR kerecik yalnızca salt sessiz olsa.
Rastlantısal olanla ortalama olan sussa
ve de komşu tarafından yükselen gülüş,
bir de duyularım olacak o gürültüymüş,
engellemese uyanıklığımı öyle çok büyümüş -

O zaman bin kat bir düşünüş
ile düşünürdüm seni en uç kıyına dek
ve sahip olurdum sana (bir gülümseme kadar),
isterdim seni bütün yaşama armağan etmek
bir şükran gibi sunar.

YAŞAYIP gidiyorum, yüzyıl giderken.
Duyumsayıp kocaman bir yaprağın rüzgârını,
ki taşır Tanrı'nın, senin ve benim yazımı
ve yüksekte yaban ellerde dönerken.

Duyumsar parlaklığını yeni bir sayfanın,
onda artık her şeyin olması mümkün.

Gizil güçler içinde genişliği sınamanın
ve bakışırlar birbirlerine koyu süzgün.

OKUYORUM çıkarıp senin sözünden,
çıkarıp tarihinden davranışların,
onlarla biçimler el yuvarların
olmayı, sınırlayarak, sıcak ve bilge.
Dedin *yaşamak* yüksek sesle ve *ölmek* sessizce
ve yineledin hep yeniden: *Varoluş.*
Oysa cinayet geldi önce ilk ölümden.
O an bir çatlak geçti olgun halkalarından ince
ve geçti bir bağrış
ve koparıp aldı sesleri hemen,
oysa henüz toplanmışlardı hani
seni söylemek için
seni götürmek için
hepsi uçurum köprüsü –

Ve o andan beri kekeledikleri
döküntüsü
senin eski adının.

Solgun Habil Oğlan Söyler:

BEN değil. Kardeşim bir şey yaptı bana,
ne yaptı görmedi gözlerim ama.
Bana ışığı kapattı
benim yüzümü attı
kendi yüzüyle.
O şimdi yalnız.
Kalacak daha da, bana sorarsanız.
Çünkü kimse dokunmaz ona, onun bana yaptığı gibi.
Herkes benim yolumdan gitti,
gelir herkes onun öfkesine,
yiter herkes onda pisi pisine.

Sanırım, ağabeyim nöbete düştü
bir yargı gibi ehil.
Gece, beni düşündü;
onu değil.

EY karanlık, içinden geldiğim,
seni yalımdan çok severim,
o sınır koyar dünyaya,
başlayınca parlamaya
herhangi bir çevre için,
ondan haberi olmaz orda kimsenin.

Oysa karanlık tutar her şeyi kendinde:
Suretleri ve yalımları, hayvanları ve beni de,
nasıl da toplar,
insanları ve yüceleri –

Ve olabilir: bir büyük kudret kımıldar
benim yakınıma kadar.

Ben kutsarım geceleri.

İNANIRIM henüz söylenmemiş her şeye.
İsterim masum duygularımı kurtarmak.
Kimsenin cesaret etmediği söylemeye,
bir zaman istemeden benim olacak.

Cüretkâr mı bu, Tanrım, bağışla.
Ama bununla sana yalnız şunu derim:
En iyi gücüm bir içgüdü gibi olsa,
şöyle öfkesiz ve tereddütsüz kerim;
zaten böyle seviyor seni çocuklar da.

Bu sel olup akış, bu kavuşmak
geniş kollar halinde açık denize,
bu çoğalan dönüşle
isterim seni tanımak, isterim muştulamak
kimsenin yapmadığı gibi daha önce.

Ve kibirse bu eğer, bırak kibirli olayım
dualarım için,
vakur ve yalnız
dururlar önünde bulutlu alnının.

BEN dünyada yapayalnızım, yine de yeterince yalnız değil,
her saati kutsamak için.
Ben dünyada ufacığım, yine de yeterince ufak değil,
senin karşında bir eşya gibi durmak için,
karanlık ve akil.
İstencim olsun isterim ve refakat etmek istencime
eylem yollarında;
ve isterim sakin, bir çeşit tutuk saatlerde,
bir şey gelirken yakına,
bilenler arasında olmak
ya da tek başına kalmak.

Seni yansıtmak isterim bütün suretinle,
ve istemem hiç kör olmak ya da çok ihtiyar,
senin ağır sallanan resmini tutabilmek için.
İsterim serpilmesini kendimin.
Hiçbir yerde eğilmiş kalmak istemem,
çünkü yalanım ben eğilmiş olduğum yerde,
ve duyumu isterim bir de
senin önünde sahih. Kendimi betimlemek isterim hem
gördüğüm bir resim gibi,
uzun uzun ve yakından,
kavradığım bir söz gibi,
her günlük güğümüm gibi,
annemin yüzü gibi,
bir gemi gibi,
beni götüren
en ölümcül fırtınadan.

GÖRÜYORSUN, çok şey istiyorum.
Belki de istiyorum her şeyi:
karanlığını her sonsuz düşüşün
ve ışın titreyen oyununu her yükselişin.

O kadar çok yaşayan var, bir şey istemeden,
ve hafif yargılarıyla hüküm sürdüren
dümdüz duygulara.

Ama her çehreye sevinirsin sen,
hizmet eden susaya susaya.

Herkese sevinirsin sen, seni kullanan
bir gereç gibi.

Henüz soğumadın ve çok geç değildir,
oluşmakta olan derinliklerine dalman
için, orada yaşam usulca kendini ele verir.

SENİ kuruyoruz titreyen ellerle
ve yığıyoruz zerre üstüne zerre.
Ama kim tamamlayabilir seni,
ey büyük kilise.

Roma neyse?
Dökülmektedir.
Dünya nedir?
Parçalanacaktır kendince
kulelerine kubbe konmadan önce,
mozaik dizilerinden
ışıyan alnın daha yükselmeden.

Ama bazen düşte
senin mekânını genişte
görebilirim işte,
en dip baştan tutar
çatının altın tepesine dek.

Ve görürüm: duyularım yavaştan
biçimleyip yapar
son süslemeleri tek tek.

BİRİ, seni istemişti bir gün,
bundan biliyorum seni isteyebiliriz.
Atsak da bütün derinleri biz:
altın varsa bir dağda derin kün
ve kimse kazmak istemezse onu,
ırmak ortaya taşır bir gün bunu,
işleyerek kayaların sessizliğine,
kunt sessiz.

İstemesek de biz:
Tanrı erer erginliğe.

KİM yaşamının pek çok tutarsızlığını
barıştırır ve gönül borcuyla bir simgede birleştirir,
o savar
gürültücüleri saraydan bir bir,
olur *değişik* şenlikli, ve konuk sensindir,
huzurlu akşamlarda seni ağırlar.

Sen onun yalnızlığının ikinci kişisisin,
söylenilerinin sakin ortası;
ve her halka, seni sarması,
zamandan çıkmasıdır elindeki pergelin.

NE dolanıp duruyor ellerim fırçalar arasında şaşkın.
Seni *çizersem*, farkında olmazsın bunun, Tanrım.

Seni *duyumsuyorum*. Duyularımın
etek ucundan başlarsın kararsız, aynısı bir çok adanın,
ve gözlerinin, hiç kırpmadığın,
ben mekânım.

Sen artık parlaklığının ortasında değilsin,
melek dansının bütün izlerinin
uzakları senin için müzik gibi tükettiği, –
oturuyorsun en son evinde.
Senin bütün göğün kulak verir içimde,
çünkü düşünmeye dalıp sustum sana kendimi.

BEN, sen korkağıyım. Duymuyor musun beni
bütün duyularımla sana çarpıp kırılırken?
Duygularım, kanat taktılar derken,
döneniyorlar beyaz senin çehreni.
Görmüyor musun ruhumu, nasıl yakından seni
sessizlik giysisi içinde seyrediyor?
Olgunlaşmıyor mu mayıssı duam
ağaç dalında gibi senin bakışında?

Sen düşçüysen, ben senin düşün olam.
Ama istersen uyanmak, senin istencinim
ve egemen olurum her güzelliğe
ve bir yıldız sessizliği gibi değirmiyim
zamanın şaşılası kenti üstünde.

BENİM yaşamım bu yokuş saat değil,
acele ettiğimi görürsün orada.
Ben zeminimin önünde bir ağaçgil,
ben çeşitli dillerimden salt bir dil
ve o, en erken kapanan ağzımda.

Ben iki tını arasındaki sükûn,
onların birbirine alışması ne mümkün:
çünkü yükselmek ister ölüm tınısı –

Ama karanlık aralıkta barışır küskün
ikisi titreyerek.
Ve güzel kalır şarkısı.

BÜYÜMÜŞ olsaydım bir yerde,
günler daha hafif ve saatler daha zarif,
ederdim sana büyük bir şenliği tarif,
ve böyle tutmazdı seni ellerim de,
bazen tuttukları gibi, ürkek ve hoyrat.

Orda göze alıp, har vurur harman savururdum,
seni ey sınırsız şimdiki hayat.
Bir top gibi fırlatıp
dalgalanan sevinçlere vururdum
seni, tutsun diye biri
ve düşerken kaldırıp
ellerini zıplasın sana doğru,
ey şeylerin şeyi.

Seni bir bıçak ucu
gibi parıldatırdım.
Som altın halkayı
ateşine sardırırdım,
ve onu bana tutmalı
en beyaz el üstünde.

Resmini yapardım: değil duvar yüzünde,
bir uçtan bir uca doğrudan gökyüzünde,
ve canlandırırdım seni bir devin gözünde
nasıl canlanırsan öyle: dağ, yangın olup özünde,
samyeli olarak, çöl kumundan büyüdüğünde –

ya da
olur belki: buldum gördüm de
seni bir kere...
Arkadaşlarım uzağa,
artık işitmez oldum şaklayan gülüşlerini;
ve sen: sen yuvadan düştün yeni,
bir yavru kuşsun sarı cırnaklı cenin
ve kocaman gözlü ve acıyorum sana.
(Elim çok geniş gelir sana.)
Ve parmakla alıyorum bir damla kaynaktan
ve dinliyorum, uzanıyor musun kana kana,
ve duyuyorum yüreğini ve yüreğimi çırpınaraktan
ve ikisi de korkuyla.

BULURUM seni bütün bu şeylerde,
iyiyim onlara karşı ve bir kardeş gibi;
tohum olarak güneşlenirsin küçüklerde
ve büyüklerde verirsin büyük kendini.

Bu eşi görülmemiş oyunudur güçlerin,
hizmet vererek geçerler şeylerden:
köklerde büyüyüp, yiterek içinde gövdelerin
ve dal uçlarında sanki doğuş yeniden.

Genç Biraderin Sesi

BEN akıyorum, akıyorum
kum gibi, parmaklar arasından akan.
Birdenbire bunca çok duyum,
her biri başka türlü susayan.
Duyuyorum yüz yerimin
şişip ağrıdığını.
Ama en fazla ortasında yüreğimin.

Ölmek istiyorum. Beni yalnız bırak.
Sanırım, olmayı başaracağım,
öylesine korkak,
çatlayacak bundan nabızlarım.

BAK, Tanrı, yeni biri geliyor seni inşaya,
daha dün bir oğlandı o; kadınlar da
kavuşturup henüz onun ellerini büker
o kavuşma, yarım yalan söyler.
Çünkü sağ hemen ayrılmak ister soldan,
korumak için kendini ya da el sallayaraktan
kolda yalnız olmak için.

Dün daha alnı bir taş gibiydi derenin
içinde, yuvarlaşıp günlerle,
anlamsız bir dalga gibi söner de
ve talepleri yok taşımaktan öte bir resmi
göklerden, bir rastlantı üzerinde asılı durur;
bugün vurur
alna bir dünya tarihi
acımasız bir yargı önünde,
ve batar onun hükmünde.

Uzam olur yeni bir çehrede.
Bir ışık yoktu bu ışıktan önce,
Ve, hiç olmamış gibi, başlar kitabın.

SEVİYORUM seni, ey yasaların en yumuşağı,
çünkü, onunla güreşerek olgunlaştık;
sen, büyük özlem, diyemediğimiz seni aştık,
sen, hiç dışına çıkmadığımız ormanla şaştık,
sen, her susuşla söylediğimiz şarkı,
sen karanlık ağı,
duyguların kaçarak içinde yakalandığı.

Kendine öyle sonsuz büyük başladın,
bize başladığın o gün, –
ve biz öyle olgunlaştık güneşlerinde,
öyle enlendik ve öyle derin dikildik,
insanlar, melekler ve Meryemlerde
dinlenerek şimdi kemale erdiresin.

Koy elin dinlensin göğün yamacında
ve katlan suskun, karanlık ettiğimize sana.

EMEKÇİLERİZ biz: madenciler, müritler, ustalar,
ve seni inşa ediyoruz, ey yüksek orta sahın.
Ve bazen dolaşıp gelen ciddi biri var,
geçer bir ışıltı gibi yüz zihnimize dalar
ve gösterir bize titreyerek yeni bir oyun.

Çıkarız salınan iskelelerin üstüne pek,
ellerimizde asılı çekiç ağır,
alınlarımızı öpen saat gelinceye dek,
ışıl ışıl ve sanki her şeyi bilerek
senden gelir o ve denizden rüzgârdır.

Sonra bir yankıma sayısız çekiç vuruşundan
ve dağdan dağa geçip gider darbe sesleri.
Alaca karanlık bastırır, bırakırız anca seni:
Ve senin gelecek hatların ağarır duruşundan.

Tanrı, sen yücesin.

SEN öyle büyüksün ki, ben bir hiçim,
senin yanında durur durmaz.
Sen öyle koygunsun; benim az
aydınlığım eteğinde senin anlamsız biçim.
Senin istencin geçer bir dalga gibi anmaz
ve her gün boğulur onda bir içim.

Yalnız çenenin ucuna dek özlemim uzanır
ve önünde durur bütün meleklerin en büyüğü gibi:
bir yabancı, solgun ve henüz kurtulmamış sanki,
ve kanatlarını sana uzatır.

İstemez artık uçsuz bucaksız uçmaktan,
önünden ayların donuk yüzüp geçtiği,
ve dünyaları öğrendiği yeter çoktan.
Kanatlarıyla ister sanki yalımlar gibi
gölgeli çehrenin önünde durmak
ve ister onların beyaz aydınlığında bakmak,
kır kaşların onu kargışlıyor mu deyi.

BU kadar çok melek arıyor seni ışıkta
ve alınlarıyla yıldızlara değiyorlar
ve her pırıltıda seni öğrenmek istiyorlar.
Bana geliyor oysa, ne çok şiir yazsam sana,
sanki yüz çevirip uzaklaşmakta
üstündeki abanın kırışlarından onlar.

Çünkü sen kendin yalnız bir konuğuydun altının.
Yalnızca sana yakaran bir zaman hürmetine
berrak mermersi dualarının içine,
görünürsün kıralı gibi kuyrukluyıldızların,
alnında gururu ışın akımlarının.

Sılaya dönüyorsun, o zaman eridiği için.

Ağzın kopkoyu, oradan estiydim ben de,
ve abanozdan ellerin.

BUNLAR Michelangelo günleriydi,
yabancı kitaplarda okumuştum onları.
Bu, ölçüler üstü adamdı,
büyüktü dev gibi,
sonsuzluğu unutandı.

Bu adam, durmadan yeniden gelen,
sona ererken bir çağ, geçirince gözden
kendi değerini bir kez daha.
Kaldırır biri bütün yükünü o anda
ve atar uçurumuna göğsünün.

Ondan öncekiler bilirdi mutluluk ve hüzün;
o ama duyumsar yalnız kütlesini yaşamın
ve her şeyi *bir* eşya gibi kucaklamanın, –
yalnız tanrı durur geniş onun istenci üstünden:
o zaman sever onu tepkisiyle büyük hıncının
bu erişilmezlik yüzünden.

DALI Tanrı ağacının, İtalya üzerinde,
açtı çoktan çiçek.
Belki de
dolardı seve seve yemişle, vaktinden önce pek,
ama yoruldu isterken çiçeklenmek,
meyvesi de olmayacak.

Yalnızca Tanrı'nın baharı oradaydı,
yalnızca oğlu, söz,
mükemmeldi.
Yöneldi
bütün güç nurlu çocuğu ışıtacak.

Hepsi armağanla kucak kucak
geldi ona;
hepsi söyledi Kerubim melekleri gibi
onun mersiyesini.

Ve hafiften saçtı güzel koku
güller gülü olarak.
O etrafında bir doku
yurtsuzların dolanarak.
Yürüdü abalar içinde ve başkalaşarak
bütün yükselen sesleri arasından zamanın.

O ZAMAN tohuma uyarılan,
utangaç ve güzel ürkütülen,
tacize uğrayan bakire de sevildi.
Gelişen, keşfedilmeyen,
içinde yüz çeşit yol seçildi.

O zaman saldılar onu gidip süzülsün
ve genç yıl ile birlikte sürsün;
onun hizmet veren Meryem yaşamı
görkemliydi ve olağanüstü.
Bayram günü çanları gibi vargın
bütün hanelerden geçti kocaman;
ve bir zaman genç kızca dalgın
öylesine dalmıştı kucağından
ve öylesine dolu o biriyle
ve öylesine binlercesine yeter,
ki her şey onu ışıtıyor sanki öyle,
bir bağ gibiydi o ve meyve biter.

AMA meyve hevenklerinin yükü
ve sütunlarla kemerli yolların çöküşü
ve şarkıların tükenişi
ağırlık verir gibi ona,
döndü bakire, diğer saatlerde,
kurtulmamış gibi henüz daha büyüğünden,
yüzünü gelecek
yaralara.

Sessizce çözülen elleri,
boş uzanıyor.
Eyvah, doğurmadı henüz en büyüğü.
Ve melekler vermeden teselli,
yaban ve korkunç etrafında duruyor.

BÖYLE resmini yaptılar onun; öncellikle biri,
taşıyıp getirdi özlemini o güneşten.
Onda olgunlaştı bütün gizemlerden daha arı diri,
ama acı çekmekte hep daha genel ondan beri:
bütün yaşamında oldu bir ağlayan gibi gözleri,
ağlama vurdu onun ellerine bu işten.

O en güzel yaşmağı ağrılarının,
sancılı dudaklarının üstüne dökülen,
üstünde nerdeyse bir gülümsemeye bükülen –
ve ışığında yedi melek mumunun
yenilmeyecek onun gizeminden süzülen.

BİR dal ile, ona hiçbir zaman benzemeyen,
Tanrı, ağaç, bir zaman o da yazı müjdeleyen
haber gibi bildirilecek ve olgunluktan çağacak;
insanların kulak verdiği bir ülkede olacak,
orada herkesin yalnızlığı bana benzeyen.

Çünkü salt yalnız olana açıklanır
ve aynı türden bir çok yalnıza hazır
verilir dar birinden daha fazlası.
Çünkü herkese Tanrı diye görünür bir başkası,
kavrayıncaya dek, başladı başlayacak ağlaması,
onların sonsuz düşünüp taşınması,
duymaları ve onlarca yadsınması,
farklıdır yalnızca onun yüz kişisinde olması
bir Tanrı bir dalga gibi geçer.

Bu en sonlu duayı ölçer,
Görenlerin birbirlerine söyledikleri:
Kök Tanrı yüklendi meyveleri,
gidin, çanları kırmaya kaldırın elleri;
buluyoruz yakında daha sakin günleri,
vakit orada olgunluk biçer.
Kök Tanrı yüklendi meyveleri.
Ağırbaşlı olun ve görün.

İNANAMIYORUM, her gün yüz yüze geldiğimiz,
şu küçük ölüm,
nasıl endişe olur bize ve derdimiz.

İnanamıyorum, onu ciddi tehdit biliriz;
yaşıyorum hâlâ, vaktim var işe açık önüm:
benim kanım daha uzun süre kırmızı güllerden.

Fikrim daha derin şakacı oyundan
korkumuzla, hoşuna gidiyor bu.
Ben dünyayım eni konu,
o şaşkın düşüyor ondan.

Onun gibi
dönenen keşişler dolanır durur çevrede;
korkulur onların dönüp gelmelerinden de,
bilinmez: her defasında hep aynı mıdır,
iki midirler, on mu, bin mi, daha mı fazla binden de?
Bilinir yalnızca bu yabancı sarı el,
uzanır öyle çıplak ve yakın –
bakın bakın:
çıkıyor sanki urbasının içinden o el.

NE yapacaksın, ey Tanrı, ben ölünce?
Ben senin küpünüm (parça parça olunca?)
Ben senin içitinim (dökülünce?)
Senin giyitinim ve senin işin gönlünce,
benimle birlikte yiter senin anlamın.

Benden sonra olmayacak bir yuvanın
sana selâm diyen sözleri, yakın ve sıcak.
Ayaklarından dökülecek ancak,
ki benim onlar, kadife sandalların.

Üstündeki kocaman aban bırakıyor seni.
Sanki bir döşekle karşılar gibi yanağımla
sıcacık aldığım bakışın anla,
gelecek ve arayacak beni, uzunca –
ve atacak birlikte gün batımıyla
yabancı taşların kucağına kendini.

Ne yapacaksın, ey Tanrı? Kaldım korkumla.

SEN fısıldayarak is içindesin,
bütün ocakların üstünde yayılıp uyursun.
Bilgiyi yalnızca zamanda bulursun.
Sen karanlık bilinmeyensin
sonsuzdan sonsuza durursun.

Sen yakaransın ve korkan,
her şeye anlam yükleyen.
Sen hecesin şarkılardan,
hep daha titreyerek zorundan
güçlü seslerin tekrar gelen.

Sen hiç başka bir şey öğrenmeyen:

Çünkü etrafında toplanılan değilsin güzelce,
etrafında varsıllık dizilip dursun.
Sen sade olansın, tutumlu bir elce.
Sen köylüsün sakallı yüzünce
sonsuzdan sonsuza durursun.

Genç Biradere

SEN, dünkü oğlan, aklı karışan:
Kanın körlüğe harcanmasın diye.
Zevk değil düşündüğün, düşünürsün sevince;
sen bir damat olarak olgunlaşan,
ve gelinin olsun: senin hayân.

Büyük arzunun sana da istemi var,
ve bütün kollar çıplak birdenbire.
Dindar resimlerdeki solgun yanaklar
sarılmış yabancı ateşlerle;
ve duyuların bir çok yılan gibi akar,
ki, sesin kızılı onları sarmalar,
uyup tamburinin ritmine.

Ve aniden yalnız bırakıldın
ellerinle, kinle senden bıkkın –
ve istemin yaratmazsa bir tansık:

Ama geçer sanki içinden karanlık sokakların
kanından Tanrı söylentileri karanlık.

Genç Biradere

SONRA dua et, onun sana öğrettiği gibi,
o kendi de döner kafa karışıklığından geri
ve şöyle, o kutsal şahıslara,
ki hepsi bağlı öz onurlarına,
bir kilisede ve altın minelere
bir güzeli resmetti, kılıç tutuyordu eli.

O sana söyle diye öğretir:
Ey benim duyum,
güven bana, uğratmayayım seni hayal kırıklığına;
o kadar çok gürültü kanımda,
ben ama özlemden olduğumu biliyorum.

Büyük bir ağırbaşlılık biniyor üstüme.
Onun gölgesinde yaşam serin.
İlk kez baş başayım seninle,
ey, duygum derin.
Genç kız gibisin.

Bir kadın vardı komşu çevrenin
ve el etti bana solan giyitler içinden.
Sen ama seslenirsin öyle uzak ülkelerden.
Ve gözü takatimin
bakar öteye höyük eteklerinden.

İLÂHİLERİM var, sustuğum.
Bir dik duruş vardır,
orda eğilir duyum:
görürsün beni büyük, ama ufağımdır.
Belli belirsiz ayrımsarsın beni
o diz çöken şeylerden;
sürüler gibidirler ve otlarlar hani,
çobanım ben süzen fundalık eteğini,
geçerler akşama doğru onun önünden.
Sonra yürürüm artlarından ben de
ve duyarım karanlık köprüleri boğuk,
ve arkalarındaki toz dumanda soğuk
gizlenir dönüşüm benim de.

TANRIM, nasıl kavrarım senin saatini,
odada dönenip dururken o, sesi
önüne koyduğun zaman;
hiçlik sana bir yara gibiydi,
serinlettin dünyayla o an.

Şimdi sağalıyor usuldan aramızda.

Çünkü geçmişler içtiler
ateşleri sayrıdan birer birer,
biz duyumsarız artık hafif titrer
sakin nabzı arka tarafın da.

Hiçliğin üzerine uzanırız dindirip
ve örteriz çatlakları büsbütün;
sen ama belirsizliğe büyürsün
kendi varlığının gölgesine girip.

HERKES, ellerini kıpırdatmayan
zamanda, zavallı kentin
hepsi, sessiz onları koyan,
bir yere, uzak yollardan,
bir adı bile yok o yerin, -
seni söyler, ey günlük duan,
ve söyler bir kâğıtta halim selim:

Aslında yalnızca dualar var,
böyle kutsanmış ellerimiz,
yakarmayan bir şey yaratmasınlar;
ister çizsin biri, biçsin isterse,
hemen aletlerin çabasıyla başlar
ortaya çıkar dini bütünlüğümüz.

Zaman bir çok biçimlenendir.
Bazen duyarız zamanı,
ve işleriz sonsuzla eskiyi;
biliriz, Tanrı bizi dalga dalga sarar
bir sakal gibi büyük ve bir giyit gibi.
Bazalttaki damarlar gibiyiz
Tanrı'nın sert ulu katında.

İSİM bize bir ışık gibi
sertçe kondu alna.
O an başım eğildi
bu yargı önünde vakitli
ve gördü (söyler onu o günden beri),
büyük kararan ağırlık, seni,
üstümde ve dünyada.

Sen büktün beni usulca zamandan,
sallanıp çıkmıştım ben oraya;
eğildim sonra hafif bir çatışmadan:
şimdi sürüyor senin karanlığın
yumuşak zaferinin etrafında.

Şimdi sahipsin bana ve bilmiyorsun kimdir,
çünkü senin geniş duyuların görür
yalnızca, karardığımı benim de.
Tutup beni bir tuhaf şefkatin bürür
ve dinlersin, ellerim nasıl yürür
yaşlı sakalının içinde.

SENİN en ilk sözündü: *Işık:*
o an oldu zaman. Sonra sustun uzun süre.
İkinci sözün oldu insan ve ürkme
(kararıyoruz hâlâ o seste)
ve yine çehrende o tasarım asık.

Ben ama istemem senden üçüncüyü artık.

Geceleyin yakarırım sık: dilsiz ol,
tavırlarda büyüyüp kalan
ve ruhu düşte dolanan,
susmanın ağır toplamını kol kol
yıldızlara ve dağlara yazan.

Ol sen sığınak öfkeden,
söylenemeyeni kovan.
Cennette gece oldu birden:
elinde borazan koruyucu ol sen,
ve anlatılır yalnız, oydu çalan.

SEN gelip gidiyorsun. Kapılar kapanıyor
çok daha sakin, sancısız neredeyse.
Sen en sessizisin bütün herkesin,
sessiz evlerden geçip gidenlerin.

Sana insan öylesine alışabilir,
ki başını kaldırmak istemez kitaptan,
çünkü içindeki resimler güzellenir,
senin gölgenle üstü mavi kaptan;
eşyalar hep seni tınıladığı içindir,
yalnız bir sessiz ve bir yüksek çaptan.

Çoğun seni duyularda görünce,
dağılır senin ulu varlığın:
gidersin dolu ışıyan geyiklerince
ve ben karanlığım ve ben ormanım.

Sen bir tekersin, dururum başında:
pek çok koyu dingilinden
hep biri ağırlaşır durma
ve döner hep daha yakınıma,

ve hepsi büyür benim gönüllü eserlerimden
dönüşten dönüşe daima.

SEN en derinsin, daha da yükselen,
dalgıçların ve kulelerin gıptası.
Sen şefkatlisin, kendini söyleyen,
yine de: sana bir yüreksiz soru yönelten
olursa, yeğlersin suskunluğun sefasını.

Sen ormanısın çelişkilerin.
Seni sallayayım bir çocuk gibi der,
yine de gerçekleşir ilenilerin,
halkların üzerine korkunç iner.

Sana yazıldı ilk kitap,
ilk resim seni denedi,
acıda ve sevmede bitap,
vakarın madenden filiz gibiydi
her alında, dopdolu yedi
günle seni karşılaştıran.

Sen yitip gittin binlercesinde,
ve bütün kurbanlar soğudu;
sen yüksek kilise korolarında
kımıldayıncaya dek altın kapılar ardında;
ve bir endişe, o an doğdu,
seni cisimle sardı.

BİLİYORUM: Sen gizemli olansın,
çevrende zaman durdu çekingen.
Ey öyle ne güzel yarattığımsın
bir saat içinde, beni geren saatsın,
elimin bir gururu içinden.

Çizdim pek çok süslü çatlak,
verdim bütün engellere kulak, -
sonra sayrı oldu tasarımlarım:
sarmaşık diken gibi karıştı sarım sarım
çizgilerle ovaller birbirine,
birdenbire tâ içimin derinine
bilinmeze bir hamleden tutamak
biçimlerin en imanlısı çıktı bir fışkırım.

Bütününü göremem nasıl eserim,
duyumsarım yine de: o tamam.
Ama, çevirince gözlerimi ondan,
hep yeniden yaratmak isterim.

İşte böyle benim günlük işim, üzerinde
bir kabuk gibi durur gölgem.
Ve olsam da kuru yaprak ve kerpiççe,
ne çok yakarır ya da resim çizsem
Pazar günüdür ve vadide ben
Kudüs'üm sevinç gösterisi içinde.

Ben gururlu kentiyim Rabbin
ve söylerim onu yüz dille;
Davud'un şükranı kısıldı içimde:
uzanıp harpa alacaları içinde
akşam yıldızını soludum engin.

Doğuşa gider sokaklarım.
Ve epeydir terk etti beni halkım,
işte öyle: daha büyük olayım diye.
Duyarım içimde herkesin adımını
ve yayarım yalnızlıklarımı
başlangıçtan başlangıça iyice.

SİZ saldırıya uğramamış bir çok kent,
hiç düşman özlemediniz mi kendinize?
Ah sizi bir kuşatsaydı derbent
upuzun sallantılı bir on yıl süresince.

Ona umutsuz ve yaslar tutarak,
ona açlık içinde katlanıncaya;
surların önüne yayılmış manzara olarak,
çünkü biliyor demek nedir dayanmak
felâket getirdiklerinin gücünü aşmaya.

Bakın çatılarınızın kıyısından:
orda konuşlanmış ve yorulmuyor
ve ne daha az oluyor ne daha güçsüz
ve tehdit ve vaat ve ikna için
kente ulak yollamıyor.

O en büyük koçbaşıdır,
işini dilsiz görüyor.

KANATLARIMDAN eve geliyorum ancak,
onlarla yitirmiştim kendimi.
Ben şarkıydım ve Tanrı, uyak,
çınlıyor hâlâ kulaklarımda şimdi.

Yine sakin olacağım ve yalın,
ve duruyor benim sesim;
eğildi yüzüm ve alın
yönüne daha iyi bir ibadetin.
Başkalarına bir rüzgâr gibiydim derde,
onları sarsarak çağırdığım için.
Uzaktım ben, meleklerin olduğu yerde,
yüksekte, ışığın hiçliğe eridiği yerde –
Tanrı ama kararıyor derin.

Melekler son esim
onun zirve eteğinde;
onun dallarından gidim,
gelir onlara sanki bir düşte.
Orda inanırlar ışığa daha fazla
Tanrı'nın kara gücünden,
sabah yıldızı kaçtı da
onların yakınına göçünden.

O hükümdar ışık ülkesinde,
ve alnı durur
dik hiçin büyük pırıltısında öylesine
ki o, kavrulmuş yüzle,
karanlıklara yakarır.
O zamanın aydınlık Tanrısı,
ona uyanır zaman sesli,
ve sıkça acılar içinde bağırması
yüzünden ve sıkça acılar içinde gülmesi,
inanır, zaman onun kutsanması
ve bağlanır onun kudretine.

Zaman solgun kenarı gibidir
bir kayın yaprağının.
Parlayan giysidir,
yadsıyıp attığı Tanrı'nın,
O, ki daima derinlikti,
Uçmaktan yorulduğu an
ve her yıldan gizlendiği,
onun köksel saçı her şeyi
delip uzadığı zaman.

SEN yalnız eylemle kavranan ululuk,
ellerle yalnız ışıtılan suret;
her bir duyu yalnız bir konuk
ve dünyadan çıkmaya hasret.

Kurgulanır her anlam,
sezilir ince kenar onda tam
ve birinin onu ördüğü:
Sen ama verirsin kendini tamam
ve kaçkına çullanırsın gördüğü.

Bilmek istemem, neredesin,
seslen bana her yerden.
Senin gönüllü havarin
kaydeder her şeyi ve unutur
sese bakmayı birden.

Daima sana doğru gidiyorum ya
bütün gidişimle bak;
çünkü kimim ben ve sen kimsin,
birbirimizi anlamazsak?

BENİM yaşamımın aynı giysisi ve saçı var
bütün eski çarların ölüm saatindeki gibi.
İktidar yabansadı yalnız benim dilimi,
ama sessizce dolanırım mülklerimi,
toplanırlar benim arkamda her biri
ve duyularım hâlâ hükümdar.

Onlar için dua daima: irşat,
her ölçüden inşa, ki dehşet
nerdeyse yücelik gibi olsun ve güzel, -
ve: her diz çöküş ve itimat
(ki başkaları onu seyretmeden)
bir çok altın rengi ve mavi
ve rengârenk kubbelerle yüksel.

Çünkü nedir kilise ve manastırlar
yükselme ve dirilmeleriyle
başka harplardan, avutucu tınılar,
geçirir elden ele yarı kurtulmuşlar
krallar ve bakireler önünde.

VE Tanrı buyuruyor bana, yazmamı:

Krallara zulüm ola.
O sevginin meleği,
ve olmadan bu eğri
kalmazdı köprü zamana.

Ve Tanrı buyuruyor bana, çizmemi:

Zaman bana en derin sancı,
öyle koydum onun kefesine:
uyanık kadını, yara izlerini,
varsıl ölümü (ödesin diye onu),
kentlerin ürkek işüişretini,
cinneti ve kralları.

Ve Tanrı buyuruyor bana, inşa etmemi:

Çünkü benim kralı zamanın.
Senin için ama yalnızca boz
sırdaşıyım yalnızlığının.
Ve gözüm üstünde kaş...

Omzumdan öteye baksın
sonsuzdan sonsuza.

BİN ilâhiyatçı daldı
adının eski gecesinde.
Bakireler uyandı sende,
ve gençler gümüşe çaldı
ve sende ışıdılar, ey muharebe.

Uzun kemer yolunda senin
karşılaştı şairler
ve kralıydılar ahenklerin
ve müşfik ve derin ve şaheser.

Sen uysal akşam saatisin,
o bütün şairleri benzer kılar;
kendini karanlık ağızlara itersin,
ve bir buluntu duygusuna düşersin
her biri seni görkemle sarar.

Seni kaldırır yüz binlerce harpa
kanatlar gibi suskunluktan.
Ve eski rüzgârların saçtı da
her şeylere ve her ihtiyaca
bir nefes senin ululuğundan.

ŞAİRLER seni etrafa saçtılar
(bir fırtına geçti bütün kem kümden),
ben ama seni yine toplarım tümden
seni sevindiren o kaba koyar.

Dolaştım çok rüzgârda;
orda bin kez sürükledin.
Getiririm hepsini ne bulsam da:
Kadeh diye kullandı kör seni darda,
en dipte sakladı seni uşak orda,
dilencinin oyaladığı sendin;
ve bazen vardı bir çocukta
büyük bir parça manandan senin.

Görüyorsun, bir arayan benim.

Biri ellerinin gerisinde
saklı gidiyor ve bir çoban gibi;
(onu şaşırtan bakışı haydi,
yabancı bakışı ondan çeksene).
Seni tamamlamayı düşleyen biri de
işte: o tamamlayacak kendini.

SEYREKTİR Sobór'da güneş.
Duvarlar yükselir endamlardan,
ve bakireler ve yaşlılar arasından
öne çıkar, kanatlar gibi açılan,
Kayzer Kapısı, altına eş.

Sütunları kenarında yitti
duvar ikonlar arkasında;
ve, onlar sessiz gümüş yuvada,
taşlar, yükselirler bir koro gibi
ve düşerler yine taçlara
ve susarlar öncesinden daha iyi.

Ve onların üstünde, geceler gibi mavi,
çehresinden soluk,
süzülür, seni sevindiren, o kadın:
kapıcı, seher çiyi,
çevrende açar dere vadisi gibi
ve durmaksızın.

Kubbe dolu senin oğlunla
ve bağlıyor sarıp binayı.

İstersen gönül indirmek tahtına,
ürpertiler içinde seyrettiğim.

ORAYA hacı olarak girdim
ve duydum azap dolu
alnımda seni, ey taş.
Işıklarla, sayısı yedi oldu,
senin karanlık varlığını çevirdim
ve her resimde gördüm senin
esmer benini.

Orda durdum, dilencilerin durduğu yerde,
fena ve sıskalar:
yükselip düşen esimlerde
kavradım seni, ey rüzgâr.
Gördüm köylüyü, yaşı geçkin,
Sakallı Yoakim gibi,
ve bundan, nasıl karardığını,
hep benzerleriyle çevrik,
duyumsamadım seni hiç bunca nazik,
öyle hiç sözsüz zuhur edip
her şeyde ve onda.

Bırakırsın zamana akışını,
ve sana hiç huzur yok içinde;
köylü bulur senin anlamını
ve kaldırır onu ve savurur
ve kaldırır onu yine.

BEKÇİNİN nasıl bağlık yerlerde
kulübesi varsa ve bekçilik yaparsa,
ben de kulübeyim, Mevlâ, senin ellerinde
ve geceyim, ey Mevlâ, senin gecenden olma.

Bağ, mera, elma bahçesi,
tarla, baharı atlamayan,
incir ağacı, mermer serti
yerde bile bin meyve taşıyan:

Rayiha saçılıyor değirmi dallarından.
Ve sormuyorsun, tetikte miyim;
korkusuz, çözülmüş özsularda, yükseliyor
senin derinliklerin sessizce önümden.

TANRI herkese konuşur yalnız, onu yapmadan önce hemen,
sonra susarak çıkar onunla gecenin içinden.
Ama sözler, her biri başlamadan önce,
bu bulutsu sözler, şöyle:

Duyularından dışarı gönderildin,
kıyısana dek git özleminin;
bana urba veresin.

Yangın olup büyü ardında şeylerin,
ki gölgeleri, gergin,
daima örtsün beni tam.

Bırak her şey olsun sana: güzellik, dehşet ve gam.
İnsan yalnızca yürümeli: hiçbir duygu en uzak değil.
Kendini ayırtma benden.
Yakındır o ülke,
adına yaşam denilen.

Tanıyacaksın onu sen
ciddiyetine mukabil.

Ver bana elin.

BEN yanındaydım en yaşlı keşişlerin, ressamların ve
efsane habercilerinin,
sakin hikâyeler yazıyorlardı ve çiziyorlardı
şöhretin *run* yazılarını.
Ve görüyorum seni rüzgârlı yüzlerimde,
suların ve ormanların
çağıldayıp kıyısında Hristiyanlığın,
ey ülke, seyrelmeyen.

Seni anlatmak istiyorum, seni seyretmek ve
betimlemek,
kızıl kil ve altınla değil, yalnızca elma kışırından
mürekkeple;
seni yapraklara bağlayamam incilerle bile,
ve duyularımın bana keşfettiği, en titreyen resme,
sen gözü kapalı salt sıradan varlığınla
aşarsın demek.

Onun için sendeki şeyleri yalnızca çağırmak isterim ve
yalınca adlandırmak,
kıralları isterim söylemek, en eskileri, nerden geldiler ancak,
ve işlerini ve savaşlarını isterim nakletmek
kenarında sayfalarımın.

Çünkü sen zeminsin. Senin için hep yaz gibidir
tümü zamanların,
ve sen yakınları başka türlü düşünmezsin, uzakları
düşündüğünden,
ve acaba seni daha derin tohumlamayı ve daha iyi işlemeyi
öğrendiğinden:
usulca dokunulduğunu duyumsarsın benzer ürünlerinden
ve ne tohum saçanı işitirsin ne biçeni, üzerinde gezen
adımların.

SABIRLA katlanırsın duvarlara ey kararan zemin.
Ve belki verirsin kentlere daim olsunlar diye
bir saat daha izin
ve bahşedersin iki saat daha kiliselere ve
ıssız manastırlara
ve verirsin beş saat daha çile bütün kurtulmuşlara
ve bakarsın yedi saat daha günlük işine
köylülerin -

Yine orman olmadan önce ve su ve büyüyen yaban doğa
akıl almaz korku saatinde,
tamamlanmamış tasvirini daha
bütün her şeyden geri istediğinde.

Bana biraz daha zaman ver: şeyleri sevmek istiyorum
kimsenin sevemeyeceği kadar,
hepsi sana yaraşana dek ve engin.
Yalnız yedi gün istiyorum, yedi dar
kimsenin yazılmadığı aşikâr,
yedi sayfa yalnızlık için.

Kime versen, bunu kapsayan kitabı,
sayfaların üstünde eğilip kalacak.
Ola ki, elinde tutasın sen onu,
kendin yazman için ancak.

BÖYLECE uyandım yalnız çocuk olarak,
öyle emin ve güvende
her korkudan ve her geceden kalkarak
seni yine göreceğime.
Bilirim, ne çok ölçerse düşüncem,
ne kadar derin, uzun ve geniş -
sensin ama sen, sen, sen,
zaman etrafında titreyiş.

Bana öyle geliyor, sanki şimdi aynı anda
çocuk, oğlan ve adamım ve dahası.
Duyumsarım: zengin olan yalnız halka
dönmesiyle ve kendini tekrarlaması.

Gönül borçluyum sana, ey derin kuvvet,
hep daha usuldan beni yaratan uluhiyet
ardında gibi pek çok duvarın;
şimdi oldu bana iş günü yalın
ve kutsal bir yüz gibi
benim karanlık ellerime.

BİR süre önce yoktum ben,
biliyor musun bunu? Diyorsun, hayır.
Seziyorum, acele etmezsem,
geçmiş olamam hiç.

Ben oysa düşten fazla düşte.
Yalnız özlem duyan bir kenara işte,
o bir gün gibidir ve bir tını gibi;
sokulur yaban arasına ellerinin,
çok özgürlük bulsun diye derin,
ve çekilirler ondan hüzünlü.

Öyle kaldı sana karanlık yalnız,
ve, büyüyerek boş ışığa,
yükseldi bir tarihi dünya
hep daha kör külteden arız.
Var mı hâlâ biri, bunu kuran?
Yığınlar ister yine yığın,
taşlar sanki salıverilmiş yaygın

ve hiçbiri senin tarafından yontulmamış..

IŞIK ses veriyor tepesinde senin ağacının
ve yapıyor her şeyi rengârenk ve mağrur,
seni buluyorlar ancak söndüğünde gün.
Akşam alacası, sevecenliği mekânın,
bin el koyar bin doruk üstünde durur,
ve onların altında iman dolar yabancı bütün.

Sen istemezsin dünyayı kendine bağlamak
başka türlü, bu en yumuşak tavır dışında.
Göklerinden uzanıp dünyayı yakalamak
ve duyumsarsın onu abanın kıvrımları altında.

Senin öyle sakin bir oluş tarzın var.
Ve seni sesli isimlerle kutsayanlar,
unutuldular bile yakınlığına senin.

Engebeli kalkan ellerinden de,
yükselir, duyularımıza yasa vermeye,
karanlık alınla senin dilsiz kuvvetin.

SEN gönlüyüce, geldi senin lûtfun
daima bütün en eski mimiklere.
Biri ellerini birbirine bağlayınca,
öylesine uygun
ve ufak bir karalık etrafında olunca -:
duyumsar seni onların içinde birdenbire,
ve sanki rüzgâra karşı gibi
eğilir yüzü anca
utançla çoğun.

O zaman dener, taş üstünde uzanmayı
ve kalkmayı, başkalarında gördüğü gibi,
ve çabasıdır, ister seni uykuya daldırmayı,
korkudan, senin uyanıklığını ele verdi.

Çünkü seni duyumsayan, seninle gerinemez;
ürkmüştür, üstünde titrer ve kaçar
yabancı olan her şeyden, seni farketsinler istemez:

Sen çöllerdeki mucizesin bir kez,
göç edenlere açar.

BİR saat var kıyısına günün,
ve ülke her şeye hazır.
Nedir, ruhum söyle, özlemin:

Fundalık ol ve ol geniş kır.
Olsun eski, eski kurganların,
büyüyen ve nerdeyse fark edilmeyen,
ay çıkınca üstünde düz alanların
epeski ülkenin görünen.
Biçimlen, sessizlik. Biçimle
şeyleri (çocuklukları onların,
sana itaat edeceklerdir).
Fundalık ol, fundalık ol, fundalık ol,
o zaman belki gelecektir o yaşlı da,
nerdeyse ayıramıyorum onu geceden,
ve getirir kocaman körlüğünü
ses dinleyen evimden içeri.

Görüyorum onu oturur ve düşünür,
değil benden öteye;
onun için her şey içeri görünür,
gökyüzü ve fundalık ve ev de.
Yalnız türküleri yitip gitti,
artık hiç başlamaz onlar;
binlerce kulaktan içti
onları zaman ve rüzgâr;
kulaklarından budalaların.

VE yine de: bana öyle geliyor ki,
her bir şarkıyı sanki
ona saklıyorum içimin derininde.

O susuyor titreyen sakalın gerisinde,
kendini tekrar kazanmak istiyor
çıkarıp ezgilerinden.
İşte geliyorum onun dizlerine:

ve şarkıları dökülüyor
şakırdayarak geri onun içine.

Üç kitap olarak yayınlayacağımız "Dualar Kitabı"nın ilk bölümünü oluşturan "Keşiş Yaşamı Üzerine" ile, Rilke şiirinde yeni bir dönem açılır. Rilke uzmanı Hamburger'e göre, "Dualar Kitabı"ndan, şairin başyapıtı sayılan "Duino Ağıtları"na bir çizgi çekilebilir. Daha sonraki olgunluk evresinin başlangıcı olarak görülebilir bu kitaptaki şiirler.

Tasarımın, imgelemin ve deyişin özgünlüğüne bakarak, Hamburger, bu kitabın bir kalıba sokulamayacağını, bu özelliğiyle de Alman şiirinde biricik olduğunu belirtir - yalnızca Alman şiirinde değil, diye de ekler.

İŞTE ilerliyor vakit ve kaldırıyor içimi
berrak, madenî vuruşla:
içim titriyor. Duyumsuyorum: halledeceğimi
ve yakalıyorum günü yontusuyla.

Tamam değildi henüz hiçbir şey, ben bakmadan önce,
her bir oluş durdu.
Bakışlarım olgun, ve bir gelin halince
herkese istediği şeyi sundu.

Hiçbir şey ufak değil bana ve severim onu fark etmez
ve çizerim altın zemine ve büyük,
ve kaldırırım yükseğe, ve kimin bilinmez
ruhunu salar çözük...

ISBN 975-406-855-0
9 789754 068559